

بیان مستندات ، نحوه و پاسخ به شبهات زیارت اربعین

ادله ی قطعیہ الصدور از معصوم علیه السلام وجود دارد که زیارت اربعین و همچنین پیاده رفتن به زیارت سید الاحرار علیه السلام را اثبات می کند.

ادله ی قطعیہ الصدور از معصوم علیه السلام وجود دارد که زیارت اربعین و همچنین پیاده رفتن به زیارت سید الاحرار علیه السلام را اثبات می کند.

به گزارش خبرنگار مهر، چندی است افرادی که خود را اهل علم و مکتب می پندارند با بهانه هایی واهی و عاری از هرگونه اسنادات علمی دقیق قصد در تضعیف و خدشه بر کنگره ی عظیم وجهانی اربعین سید الاحرار علیه السلام دارند . بهانه هایی از این قبیل که «برای زیارت اربعین مستنداتی نیافتیم و یا اینکه در منبع و ماخذی علمی درباب پیاده رفتن به زیارت سیدالشهداء علیه السلام خبری صحیح السند موجود نیست و یا اینکه اصلا اهل بیت عصمت علیهم السلام در اربعین اول به کربلا نیامده اند . اکنون این نوشتار قصد دارد در حد میسر به پاسخ هایی دقیق و علمی درباره هر سه اشکال بپردازد:

اما در خصوص «روز اربعین» در جلد ۱۴ وسائل الشیعه این باب را می یابیم :

باب تأکد استحباب زیارت الحسین علیه السلام

یوم الأربعاء من مقتله و هو یوم العشرین من صفر

تأکد استحباب را که در این جا مطرح است ، با آوردن روایاتی بیان می کند. روایت اول از امام حسن عسکری (ع) است که فرمود :

«علامات المؤمن خمس، صلاة الخمسین، و زیارت الاربعین، والتختم فی الیمین، و تعفیر الجبین، و الجهر بسم الله الرحمن الرحیم»

نشانه های انسان مؤمن پنج تا است: پنجاه رکعت نماز روزانه (نمازهای واجب و نافله)، زیارت اربعین، انگشتن به دست راست کردن، پیشانی بر خاک نهادن و بسم الله الرحمن الرحیم را بلند گفتن.

در باب این خبر باید حتما این نکته ی ضرور را متوجه شد که :

این روایت گرچه مرسل است، ولی بنابر تسامح در ادله سنن و احادیث من بلغ در بحث مستحبات، مرسل بودن خبر، ضرری نمی رساند و مشکلی ایجاد نمی کند..

شیخ مفید در کتاب مزار، عنوان «فضل زیارت الاربعین» دارد که این را بعد از «فضل زیارت امام حسین (ع) در روز عاشورا» قرار داده است و به همین حدیث امام حسن عسکری (ع) تمسک می کند. کتاب «تهذیب الاحکام» هم به همین روایت تمسک می کند و در ضمن فضایل زیارت امام حسین (ع) همین روایت را می آورد.

همچنین شیخ طوسی در «مصباح المتهدج» می فرماید: «و یستحب زیارته فیه و هی زیاره الاربعین» بعد هم همین روایت امام حسن عسکری (ع) را بیان می کند و سپس روایتی از امام صادق (ع) در کیفیت زیارت دارد که در وسائل به آن اشاره می کند لکن همه خبر و زیارت را نمی آورد و فقط یک جمله اش را می آورد:

السلام علی ولیّ الله و حبیبه...

اما در مصباح المتهدج کامل آمده است. در آن جا دارد که در روز اربعین و در وقت بلند شدن روز بگو :

السلام علی ولیّ الله وحبیبه، السلام علی خلیل الله وحبیبه، السلام علی صفیّ الله وابن صفیه، السلام علی الحسین المظلوم الشّهِید، السلام علی أسیر الکربّات، وقتیل العَبَرَات، اللَّهُمَّ اِنِّی اَشْهَدُ اَنَّهُ وَلِیکَ وَابْنُ وَلِیکَ، وَصَفِیکَ وَابْنُ صَفِیکَ، الْفَائِزُ بِکَرَامَتِکَ،

أَكْرَمَتْهُ بِالشَّهَادَةِ، وَحَيَوَتْهُ بِالسَّعَادَةِ، وَأَجْتَبَيْتُهُ بِطَيْبِ الْوَلَادَةِ، وَجَعَلْتُهُ سَيِّدًا مِنَ السَّادَةِ

الى آخر زیارت . . . .

این زیارت مخصوص سیدالشهداء(ع) در روز اربعین و معروف به « زیارت اربعین » است.

سید ابن طاووس نیز در «اقبال الاعمال» فضیلت زیارت امام حسین (ع) در روز بیستم ماه صفر را بیان کرده و به همان حدیث معروف امام حسن عسکری (ع) تمسک می‌کند.

علامه حلی نیز در « منتهی المطلب » می‌نویسد : « و تستحب زیارته يوم الاربعين من مقتله و هو العشرون من صفر » بعد هم همین روایت علامات المؤمن خمس را بیان می‌کند.

شهید اول نیز در کتاب مزار می‌گوید :

و منها زیارة الاربعین و يوم هو العشرون من صفر

کفعمی نیز در کتابش «بلد الامین » می‌نگارد :

«یستحب بالعشرین منه زیارة الحسین»

علامه محمدتقی مجلسی (مجلسی اول) در «روضه المتقین» در فضل زیارت سیدالشهدا (ع) در روز اربعین به همین حدیث امام حسن عسکری(ع) تمسک می‌کند، محمدباقر مجلسی صاحب بحارالانوار نیز در دو کتاب «بحارالانوار» و «ملاذ الاخیار» نیز چنین آورده است.

در بحارالانوار زیارت اربعین را مطرح و به وضوح تمسک به همین روایت امام عسکری(ع) دارد و در ملاذ الاخیار (که شرح بر کتاب تهذیب الاحکام است) نیز چنین آورده است.

اما روایات و مستندات معتبراتی که پیاده رفتن به زیارت امام حسین علیه السلام را ثابت می‌کنند:

روایت اول

قدامة بن مالک از امام صادق(ع) نقل می‌کند که حضرت فرمود:

«مَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ مُحْتَسِبًا لَا أَشْرًا وَلَا بَطْرًا وَلَا سُمْعَةً مُحِصَتَ عَنْهُ ذَنْبُهُ كَمَا يَمْضُضُ الثَّوْبُ فِي الْمَاءِ فَلَا يَبْقَى عَلَيْهِ دَنَسٌ وَلَا يَكْتَبُ لَهُ بِكُلِّ خَطْوَةٍ حَجَّةٌ وَ كَلِمًا رَفَعَ قَدَمًا عُمْرَةً»؛¹ کسی که حسین(ع) را برای رضای خدا زیارت کند، نه برای خوش گذرانی و تفریح و نه به جهت کسب شهرت (و فخر فروشی)، گناهایش فرو می‌ریزد، همان طور که لباس در آب شسته شده (و پاک می‌شود) و در نتیجه، هیچ آلودگی بر او باقی نمی‌ماند و با هر گامی که بر زمین می‌گذارد، حجی برایش نوشته می‌شود و با هر قدمی که برمی‌دارد، عمره ای برایش ثبت می‌گردد.

روایت دوم

از حسین بن ثویر نقل شده که امام صادق(ع) فرمود:

«یا حسین! اِنَّهُ مَنْ حَرَجَ مِنْ مَنْزِلِهِ يَرِيْدُ زِيَارَةَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ(ع) اِنْ كَانَ مَا شِئَا كَتَبَتْ لَهُ بِكُلِّ خَطْوَةٍ حَسَنَةٌ وَ مُحِي عَنْهُ سَيِّئَةٌ وَ اِنْ كَانَ رَاكِبًا كَتَبَتْ لَهُ بِكُلِّ خَطْوَةٍ حَسَنَةٌ وَ حُطَّ بِهَا عَنْهُ سَيِّئَةٌ حَتَّى اِذَا صَارَ فِي الْحَيْرِ كَتَبَهُ اللَّهُ مِنَ الْمُقْلِحِينَ الْمُنْجِحِينَ حَتَّى اِذَا قَضَى مَتَاسِكُهُ كَتَبَهُ اللَّهُ مِنَ الْقَازِيْنَ...»؛² ای حسین! به درستی که هر کسی از خانه اش به قصد زیارت قبر حسین بن علی خارج شود، اگر پیاده باشد، با هر قدمی، حسنه ای برایش نوشته شده و گناهی از او پاک می‌شود و اگر سواره باشد، با هر قدمی، حسنه ای برایش نوشته شده و به واسطه آن گام، گناهی از او کنار گذاشته می‌شود تا به درب حائر حسینی برسد که در این صورت خداوند نام او را از جمله رستگاران و نجات یافتگان ثبت می‌کند و زمانی که آداب زیارت و اعمالش را به پایان برساند، خداوند نام او را در زمره برندگان می‌نویسد....

بشیر دهنان می گوید: در پایان یک گفت و گوی طولانی که با امام صادق(ع) داشتم، ایشان به من فرمود :

«وَيَحْكُ يَا بَشِيرُ إِنَّ الْمُؤْمِنَ إِذَا أَتَاهُ عَارِفًا بِحَقِّهِ وَاعْتَسَلَ فِي الْفَرَاتِ كَتَبَ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَجَّةٌ وَ عُمْرَةٌ مَبْرُورَاتٌ مُتَقَبَّلَاتٌ وَ عَزْوَةٌ مَعَ تَبِيٍّ أَوْ إِمَامٍ عَادِلٍ»؛³ ای بشیر! به درستی که مؤمن زمانی که به زیارت حسین بن علی(ع) بیاید، در حالی که حقش را بشناسد و (پیش از زیارت) در فرات غسل نماید، به ازای هر قدمی، حج و عمره ای مقبول و یک جهاد در رکاب پیامبر یا امام عادل برایش نوشته می شود.

ابوصامت از امام صادق(ع) نقل می کند:

«مَنْ أَتَى الْحُسَيْنَ (ع) مَاشِيًا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ أَلْفَ حَسَنَةٍ وَ مَحَا عَنْهُ أَلْفَ سَيِّئَةٍ وَ رَفَعَ لَهُ أَلْفَ دَرَجَةٍ فَإِذَا أَتَيْتَ الْفَرَاتَ فَاعْتَسَلَ وَ عَلِقَ نَعْلَيْكَ وَ امْشِ حَافِيًا وَ امْشِ مَشْيَ الْعَبْدِ الذَّلِيلِ فَإِذَا أَتَيْتَ بَابَ الْحَيْرِ فَكَبِّرِ اللَّهُ أَرْبَعًا»؛⁴ هر کسی پیاده به زیارت قبر حسین(ع) برود، خداوند برای هر قدمی هزار حسنه نوشته و هزار گناه از او پاک می کند و رتبه اش هزار درجه بالا می رود. پس هرگاه به فرات رسیدی، غسل کن و کفش هایت را درآور و پابرهنه راه برو؛ به مانند عبد ذلیل راه برو؛ پس وقتی به درب حرم رسیدی، چهار بار تکبیر بگو و کمی راه برو و دوباره چهار بار تکبیر بگو.

از حسین بن سعید نقل شده است که از امام صادق(ع) درباره زائر قبر حسین(ع) سؤال شد. حضرت در پاسخ فرمود:

«فَقَالَ مَنْ اعْتَسَلَ فِي الْفَرَاتِ ثُمَّ مَشَى إِلَى قَبْرِ الْحُسَيْنِ (ع) كَانَ لَهُ بِكُلِّ قَدَمٍ يَرْفَعُهَا وَ يَضَعُهَا حَجَّةٌ مُتَقَبَّلَةٌ بِمَنَاسِكِهَا»؛⁵ هر آن که در فرات غسل کند و سپس با پای پیاده به سوی مرقد حسین(ع) برود، به ازای هر قدمی که برمی دارد و بر زمین می گذارد، حجتی مقبول با تمام اعمال و مناسک برای او خواهد بود.

و در آخر به شیوه ای مجمل به آنان که ورود اهل بیت عصمت علیهم السلام را در اربعین اول منکرند پاسخی علمی عرضه می شود :

تمامی بحوثی که در این مطلب رخ داده است و شبهاتی که وارد گردیده است ثقل کلام شان یک چیز است و آن هم اینکه :

چگونه ممکن است با احتساب توقف یک ماهه اهل بیت علیهم السلام در شام آن حضرات اربعین را در کربلا باشند، در پاسخ میگوییم تمام مساله از آنجا شروع می شود که عده ای براین باورند که توقف یک ماهه در شام اتفاق افتاده ، لکن با ادله ی تاریخی موجود ازین قبیل که یزید ملعون بقدری با خطابه های امام سجاد و حضرت زینب علیهما السلام فرو ریخت که براحتی متوجه این شد که جو حاکم در شام کاملاً علیه او شده و هرآن امکان شورش مردمی وجود دارد ، همین وی را واداشت که به آن حضرات احترام گزارده تا آنجا که امام زین العابدین علیه السلام را سر سفره در نزد خود می نشاند. لذا با این اوصاف هرگز دستور به توقف یک ماهه نمی دهد و این را هر عقل سلیمی می فهمد.

برای نمونه اتفاقی که در مسجد اموی گزارش شده، مربوط است به یکی از علمای یهودی که بعد از شنیدن خطبه امام سجاد علیه السلام و دانستن اینکه او از اولاد رسول خداست، به شدت به یزید اعتراض کرد و یزید خشمگین شد و دستور داد او را کتک بزنند.

این نکته نیز از قلم نیفتد محدث نوری از اولین کسانی است که بازگشت اهل بیت(ع) را در همان اربعین بعید شمرده و اشکالات هفت گانه ای در این موضوع مطرح کرده است:

اشکال اول: عدم تناسب زمان چهل روز، با حادثه رفتن به شام و برگشت به کربلا
اشکال دوم: سکوت منابع کهن تاریخی درباره بازگشت آنان به کربلا
اشکال سوم: حرکت اهل بیت از شام به سوی مدینه و رسیدن آنان به مدینه در بیستم صفر

اشکال چهارم: سکوت برخی منابع تاریخی کهن از دیدار اهل بیت با جابر در کربلا
اشکال پنجم: مسافت طولانی بین شام و کربلا و منازل متعدد و حوادث میان راه
اشکال ششم: این که در منابع مختلف، جابر بن عبدالله انصاری را اولین زائر اربعین شمرده‌اند، نه اهل بیت پیامبر را
اشکال هفتم: این که کربلا در مسیر شام به مدینه نیست و قدر مشترکی هم بین این دو مسیر (کربلا به مدینه) وجود ندارد.

شهید قاضی طباطبایی، همه این اشکال‌ها را در حد «استبعاد» می‌داند که دلیلی بر محال بودن این زیارت در اربعین نمی‌شود و با ۱۷ دلیل به همه آنها پاسخ داده است.

نتیجه : اینکه ادله ی قطعی‌ه‌ الصدور از معصوم علیه السلام وجود دارد که زیارت اربعین را اثبات نموده و همچنین پیاده رفتن به زیارت سید الاحرار علیه السلام را ، و حضور اهل بیت علیهم السلام در اربعین اول نیز با برطرف کردن ثقل شبهات که توقف یک ماهه اسراء در شام است ثابت گردید.